

विशेषत: गोंड तसेच कोलाम (Primitive) या जमातीच्या विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक सोयीसाठी यवतमाळ जिल्ह्यातील आदिवासी विकास विभागाच्या स्वयंसेवी संस्थांमार्फत चालविण्यात येणा-या अनुदानित प्राथमिक आश्रमशाळेस श्रेणीवाढ करून माध्यमिक आश्रमशाळा करणे व माध्यमिक आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ करून संलग्न कनिष्ठ महाविद्यालये सुरु करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

आदिवासी विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: -अआशा २०१४/प्र.क्र.८२/का-११

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२

तारीख: ९ सप्टेंबर, २०१४

वाचा :

- १) आयुक्त,आदिवासी विकास आयुक्तालय,महाराष्ट्र राज्य,नाशिक यांचे पत्र क्र-अआशा.२०१४/ प्र.क्र.८०/का.७ (१) दिनांक.२/७/२०१४
- २) आयुक्त,आदिवासी विकास आयुक्तालय,महाराष्ट्र राज्य,नाशिक यांचे पत्र क्र-अआशा.२०१४/ प्र.क्र.९४/का.७ (१) दिनांक ५/८/२०१४
- ३) महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१४ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनामध्ये मा.मंत्री (आ.वि) यांनी विधानसभेमध्ये दिलेल्या उत्तराच्या अनुषंगाने प्राप्त आश्वासन क्र.४२७

प्रस्तावना :

महाराष्ट्र राज्यातील आदिवासी समाजामध्ये शिक्षणाचा प्रसार व्हावा या हेतूने शासनाने सन १९७२-७३ पासून “आश्रमशाळा समूह योजना” सुरु केली आहे. या योजनेतर्गत राज्यात ५५२ शासकीय आश्रमशाळा व ५५६ अनुदानित आश्रमशाळा कार्यरत आहेत. राज्यातील आदिवासी बहुल असलेल्या यवतमाळ जिल्ह्यातील पांढरकवडा, घाटंजी, झारी-झामणी, राळेगाव, मारेगाव इ. तालुक्यात गोंड तसेच कोलाम (Primitive) या जमातीची लोकसंख्या जास्त असून या जमातीचे विद्यार्थी व पालक लांब अंतरावरील शाळांमध्ये शिक्षण घेण्यास उत्सुक नसतात. त्यामुळे या भागातील आदिवासी विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहू नये या हेतूने यवतमाळ जिल्ह्यातील ज्या अनुदानित आश्रमशाळा “ब” श्रेणीत असून सरासरी विद्यार्थी उपस्थिती व ७० % पेक्षा जास्त आहे, अशा आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ मंजूर करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :

यवतमाळ जिल्ह्यातील विशेषत: गोंड तसेच कोलाम (Primitive) या जमातीच्या विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक सोयीसाठी पुढील आश्रमशाळांना सन २०१४-१५ या शैक्षणिक वर्षापासून श्रेणीवाढ करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. माध्यमिक (इ.८ वी ते १० वी) आश्रमशाळा म्हणून श्रेणीवाढ करणे.

अ.क्र	संस्थेचे नाव	आश्रमशाळेचे नाव	इयत्ता
१	श्री.दुर्गामाता बहु.क्रिडा व शैक्षणिक संस्था चिंचोली ता.दिग्रस जि.यवतमाळ	मौजे कोपरा, ता. आर्णा, जि.यवतमाळ	१ ली ते ७ वी

२.१ उपरोक्त एका आश्रमशाळेस माध्यमिक आश्रमशाळा करण्यासाठी प्रथम वर्ष (इ.८ वी) २०१४-१५ या वर्षात लाक्षणिक अनुदान रु.१०,०००/- , सन २०१५-१६ साठी रु.१५.४५ लक्ष व सन-२०१६-१७ (इ.१० वी) साठी रु.३०.१० लक्ष असा तीन वर्षात एकूण रु.४५.६५ लक्ष खर्च तसेच आकृतीबंधानुसार ११ शिक्षक/शिक्षकेत्तर पदांना मंजूरी देण्यात येत आहे.(परिशिष्ट-अ प्रमाणे)

३. ०६ माध्यमिक आश्रमशाळेस कनिष्ठ महाविद्यालय (इ.११वी व १२ वी (कला/विज्ञान) सुरु करणे.

अ.क्र.	संस्थेचे नाव	आश्रमशाळेचे नाव	इयत्ता
१	जवाहर प्रतिष्ठान,१६ शिवनेरी सोसायटी, यवतमाळ	मौजे लोहारा, ता. यवतमाळ, जि.यवतमाळ	१ ली ते १० वी
२	लक्ष्मीबाई रा. इंगळे शिक्षण प्रसा. मंडळ, मोरचंडी. ता उमरखेड,जि.यवतमाळ	मौजे दगडथर (ढाणकी), ता.उमरखेड,जि.यवतमाळ	१ ली ते १० वी
३	पं.दिनदयाल उपाध्याय शै.व बहूउद्देशिय संस्था,पांढरकवडा	मौजे खैरगाव (का), ता. राळेगाव, जि.यवतमाळ	१ ली ते १० वी
४	संत तुकडोजी सेवापिठ, सेलु, ता.आर्णा, जि.यवतमाळ	मौजे चिकणी, ता.आर्णा, जि.यवतमाळ	१ ली ते १० वी
५	जाणता राजा शिक्षण प्रसा. मंडळ,आर्णा,जि.यवतमाळ	मौजे कोळंबी, ता. व जि.यवतमाळ	१ ली ते १० वी
६	छ.शिवाजी कला शिक्षण क्रिडा व ग्रामिण विकास प्रतिष्ठाण, ता.कळंब, जि.यवतमाळ	मौजे आसोली, ता.केळापूर जि.यवतमाळ	१ ली ते १० वी

४. उपरोक्त ६ माध्यमिक अनुदानित आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ करून कनिष्ठ महाविद्यालय सूरु करण्यासाठी एकूण रु.२०९.४६ लक्ष खर्च व एकूण ४२ पदांची निर्मिती होणार असून सदर खर्च व पदनिर्मितीस शासन मंजूरी देत आहे. (परिशिष्ट ब नुसार)

५. श्रेणीवाढीची मान्यता देण्यात आलेल्या अनुदानित आश्रमशाळांचा शैक्षणिक दर्जा उंचावणे आवश्यक आहे. सदर आश्रमशाळांमध्ये नियमानुसार प्रशिक्षित अर्हताकारी शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचा-यांची नियुक्ती करण्यात यावी. माध्यमिक शाळांमध्ये इंग्रजी विषय शिकविणा-या शिक्षकांचे शिक्षण इंग्रजी माध्यमातून झाले असल्यास व त्यांच्या शैक्षणिक अर्हतेत प्रामुख्याने इंग्रजी विषयात प्रथमश्रेणी प्राप्त झाली असल्यास त्यांना नियुक्तीस प्राधान्य देण्यात यावे.

६. बालंकाचा सक्तीचा व मोफत शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ अंतर्गत नमुद करण्यात आलेल्या सोयी-सुविधा विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करणे संस्थेवर बंधनकारक राहील.

७. सदर बाबीवर होणारा खर्च जनजाती क्षेत्र उपयोजनेतर्गत अनुदानित आश्रमशाळांसाठी उपलब्ध असलेल्या नियत व्ययातून भागविण्यात यावा.

८. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक यांनी उपरोक्त बाबत आवश्यक ती कार्यवाही तात्काळ करावी.

९. सदर शासन निर्णय, वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.६६५/व्यय-१४, दि. १९/०८/२०१४ अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१४०९०९८१४५२२१२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

अ.कॉ. आहिरे
कार्यासन अधिकारी

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई

३. मा.उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा.मंत्री (आ.वि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा.राज्यमंत्री (आ.वि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
७. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
८. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती
९. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.पांढरकवडा/पुसद
- १०.संचालक, प्राथमिक शिक्षण संचलनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ११.संचालक, माध्यमिक शिक्षण संचलनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १२.संचालक, उच्च शिक्षण संचलनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १३.सदस्य सचिव तथा राज्य प्रकल्प संचालक,महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद,जवाहर बाल भवन ,नेताजी सुभाषचंद्र मार्ग,चर्नी रोड , मुंबई-४००००४
- १४.विभागीय शिक्षण संचालक, नाशिक/पुणे/औरंगाबाद/नागपूर
- १५.संचालय, सर्व शिक्षा अभियान संचलनालय, महाराष्ट्र राज्य, चर्नीरोड, मुंबई
- १६.महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र - १ / २ मुंबई/ नागपूर
- १७.महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र - १ / २ मुंबई/ नागपूर

परिशिष्ट ८ 'अ'

नव्याने मंजूर करावयाच्या अनुदानित प्राथमिक आश्रमशाळेसाठी एक आश्रमशाळानिहाय (प्रथम वर्ष) बाबनिहाय खर्चाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.(2014-15)

रूपये

अ.क्र	संवर्ग	पदसंख्या	वार्षिक वेतन	परिपोषण अनुदान	आकस्मिकता 12%	एकूण
1	माध्यमिक शिक्षक(02)	2	लाक्षणिक अनुदान प्रत्येक आश्रमशाळेसाठी रु.10,000/-	रु.10,000/-	10,000	
2	प्रयोगशाळा परिचर(01)	1				
3	स्वयंपाकी(01)	1				
	एकूण(19*4)	4				

नव्याने मंजूर करावयाच्या अनुदानित प्राथमिक आश्रमशाळेसाठी एक आश्रमशाळानिहाय (दूसरे वर्ष) बाबनिहाय खर्चाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.(2015-16)

रूपये लाखात.

अ.क्र	संवर्ग	पदसंख्या	वार्षिक वेतन	परिपोषण अनुदान	आकस्मिकता 12%	एकूण
1	माध्यमिक शिक्षक(03)	3	2.88	7.20	0.35	15.45
2	प्रयोगशाळा परिचर	1	1.74		0.21	
3	स्वयंपाकी	1	1.45		0.17	
4	कामाठी	1	1.30		0.16	
	एकूण	6	7.37		0.88	

नव्याने मंजूर करावयाच्या अनुदानित प्राथमिक एक आश्रमशाळेसाठी(तीसरे वर्ष) बाबनिहाय खर्चाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.(2016-17)

रूपये लाखात

अ.क्र	संवर्ग	पदसंख्या	वार्षिक वेतन	परिपोषण अनुदान	आकस्मिकता 12%	एकूण
1	माध्यमिक मुख्याध्यापक	1	4.08	10.80	0.49	30.10
2	माध्यमिक शिक्षक(04)	4	3.84		0.46	
3	कनिष्ठ लिपिक	1	1.74		0.21	
4	प्रयोगशाळा परिचर	1	1.74		0.21	
5	शिपाई	1	1.33		0.16	
6	स्वयंपाकी(02)	2	3.34		0.27	
7	कामाठी	1	1.33		0.11	
	एकूण(11)	11	17.40		1.90	

3 वर्षात एका आश्रमशाळेसाठी एकूण खर्च
3 वर्षात एका आश्रमशाळेसाठी पदनिर्मिती

45.65	लक्ष
11	पदे

परिशिष्ट ब

नव्याने मंजूर करावयाच्या अनुदानित कनिष्ठ महाविद्यालयांसाठी बाबनिहाय खर्चाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

रूपये लाखात.

अ.क्र	वर्ष/इयत्ता	संवर्ग	पदसंख्या	वेतनावरील खर्च	परिरक्षण अनुदान	आकस्मिकखर्च	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1	सन 2014-15 इयत्ता 11 वी कला व विज्ञान	शिक्षक	4	4.32	7.20	0.52	12.04
2	सन 2015-16 इयत्ता 11 वी व 12 वी कला व विज्ञान	शिक्षक	7	7.56	14.40	0.91	22.87
	एकूण		7	11.88	21.60	1.43	34.91

एक कनिष्ठ महाविद्यालयांसाठी एकूण खर्च	34.91	लक्ष
06 कनिष्ठ महाविद्यालयांसाठी एकूण खर्च	209.46	लक्ष

एक कनिष्ठ महाविद्यालयांसाठी होणारी पदनिर्मिती	7
कनिष्ठ महाविद्यालयांची संख्या	6
06 कनिष्ठ महाविद्यालयांसाठी एकूण पदे	42